

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ

આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૪/૨૦૧૫

[આર/સી.આર.એમ.એ./૮૪/૨૦૧૫ માં તા.૦૮/૦૮/૨૦૧૮ ના હુકમની સ્પિકિંગ

દુ મિનિટસ માટેની નોંધ પર]

સાથે

આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૫/૨૦૧૫

સાથે

આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૬/૨૦૧૫

સાથે

આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૭/૨૦૧૫

સાથે

આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૦૨૧/૨૦૧૫

સાથે

આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૦૨૫/૨૦૧૫

=====

જયંતભાઈ બેચરદાસ પટેલ અને ૨ અન્ય(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ અન્ય(ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અરજીકર્તા(ઓ) નં.૧, ૨, ૩ વતી શ્રી ભરત કે. દવે (૨૪૬) વતી શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટ, એડવોકેટ

અરજીકર્તા(ઓ) નં.૧, ૨, ૩ વતી શ્રી હાર્દિક બી. દવે (૬૪૧૦)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ વતી શ્રી ઝુબીન એફ. ભરડા (૧૫૯)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ, એ.પી.પી.

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ ૦૯/૦૯/૨૦૧૯

કોમન ઓરલ ઓર્ડર

અરજદારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીને સાંભળતાં, મિનિટ્સ સુધારવાની નોંધમાં દર્શાવવામાં આવેલી વિસંગતતાઓ સુધારવા યોગ્ય છે. તેથી, નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે ફકરા નં. ૩.૧૨ માં, છેલ્લી લીટીમાં, નીચે મુજબની વિગતો ઉમેરવાની રહેશે:

“ત્યારબાદ, ફોજદારી કેસોનું પુનઃનામકરણ કરવામાં આવેલ છે. વિગતો નીચે મુજબ સમાવવામાં આવેલ છે:

ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં.	એફ. આઈ. આર. નં.	ચાર્જશીટ નં.	જૂનો ક્રિમિનલ કેસ નં.	અદાલતનું નામ જ્યાં જૂનો ક્રિમિનલ કેસ પેન્ડિંગ હતો	અદાલતનું નામ જ્યાં કેસ ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો અને નવો ક્રિમિનલ કેસ નં. આપવામાં આવ્યો
૮૪૨૪/૨૦૧૫	૪૪/૨૦૦૮	૩/૨૦૧૨ તા:૧૮.	ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૮૯૩/૨૦૧૨ (પાના નં. ૨૩-	જૂનાગઢ ચી.જ્યુ.મે.	વંથલી જ્યુ.મે.ફ.ક. ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૮૩/૨૦૧૭

કિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં.	એફ. આઈ. આર. નં.	ચાર્જશીટ નં.	જૂનો કિમિનલ કેસ નં.	અદાલતનું નામ જ્યાં જૂનો કિમિનલ કેસ પેઝિંગ હતો	અદાલતનું નામ જ્યાં કેસ ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો અને નવો કિમિનલ કેસ નં. આપવામાં આવ્યો
		૦૨.૨૦ ૧૨	અરજીની દાદની કલમ)		
૮૪૨૫/૨૦૧ ૫	૪૭/ ૨૦૦૮	૪/૨૦૧ ૨ તા:૧૮. ૦૨.૨૦ ૧૨	કિમિનલ કેસ નં. ૧૮૮૪/૨૦૧૨ (પાના નં. ૨૨- અરજીની દાદની કલમ)	જૂનાગઢ ચી.જયુ.મે.	વંથલી જયુ.મે.ફ.ક. કિમિનલ કેસ નં. ૨૮૪/૨૦૧૭
૮૪૨૬/૨૦૧ ૫	૪૯/ ૨૦૦૮	૫/૨૦૧ ૨ તા:૧૮. ૦૨.૨૦ ૧૨	કિમિનલ કેસ નં. ૧૮૮૫/૨૦૧૨ (પાના નં. ૨૨- અરજીની દાદની કલમ)	જૂનાગઢ ચી.જયુ.મે.	વંથલી જયુ.મે.ફ.ક. કિમિનલ કેસ નં. ૨૮૫/૨૦૧૭
૮૪૨૭/૨૦૧ ૫	૫૧/ ૨૦૦૮	૬/૨૦૧ ૨ તા:૧૮. ૦૨.૨૦ ૧૨	કિમિનલ કેસ નં. ૧૮૮૬/૨૦૧૨ (પાના નં. ૨૨- અરજીની દાદની કલમ)	જૂનાગઢ ચી.જયુ.મે.	વંથલી જયુ.મે.ફ.ક. કિમિનલ કેસ નં. ૨૮૬/૨૦૧૭
૯૦૨૧/૨૦૧ ૫	૩૪/ ૨૦૧૦	૪૬/૨૦ ૧૨ તા:૧૭. ૦૮.૨૦ ૧૦	કિમિનલ કેસ નં. ૧૮૮૭/૨૦૧૨ (પાના નં. ૧૨)	જૂનાગઢ ચી.જયુ.મે.	વંથલી જયુ.મે.ફ.ક. કિમિનલ કેસ નં. ૨૮૭/૨૦૧૭
૯૦૨૫/૨૦૧ ૫	૩૪/ ૨૦૧૦	૪૬/૨૦ ૧૦ તા:૧૭. ૦૮.૨૦ ૧૦	કિમિનલ કેસ નં. ૧૮૮૭/૨૦૧૨ (પાના નં. ૧૩- અરજીની દાદની કલમ) શ્રી જે.બી.પટેલ પૂરતો	જૂનાગઢ ચી.જયુ.મે.	વંથલી જયુ.મે.ફ.ક. કિમિનલ કેસ નં. ૨૮૭/૨૦૧૭

ઉપરાંત, પાના નં. ૨૩ પરના ફકરા-૨૧ માં, પમી લીટીથી છેલ્લી લીટી સુધી, નીચેના શબ્દો બદલીને આ મુજબ વાંચવાના રહેશે:

“તથાપિ, આક્ષેપ કરાયેલ એફ.આઈ.આર. અને ચાર્જશીટ તેમજ મુખ્ય જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, વંથલીની સંબંધિત અદાલત સમક્ષ પેઝિંગ રહેલા ફોજદારી કેસો અરજદાર-આરોપી નં. ૧-જયંતિભાઈ બેચરદાસ પટેલ પૂરતા આથી રદ કરવામાં આવે છે અને સેટ અસાઈડ કરવામાં આવે છે.”

ઉક્ત હુકમમાં ઉપર દર્શાવેલ મર્યાદા સુધી ફેરફાર કરવામાં આવે છે. તે મુજબ નવો હુકમ/રિટ ઇશ્યૂ કરવામાં આવે. મિનિટ્સ સુધારવાની નોંધનો તદનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ એ.એસ. સુપેહિયા)

=====

અમદાવાદ સ્થિત ગુજરાત હાઈકોર્ટ સમક્ષ
આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૪/૨૦૧૫
સાથે
આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૫/૨૦૧૫
સાથે
આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૬/૨૦૧૫
સાથે
આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૪૨૭/૨૦૧૫
સાથે
આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૦૨૧/૨૦૧૫
સાથે
આર/ક્રિમિનલ મિસ્સે. એપ્લીકેશન નં. ૮૦૨૫/૨૦૧૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ.એસ. સુપેહિયા

સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	ના
૨.	રિપોર્ટ્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	હા
૩.	શું લોર્ડશીપ ચુકાદાની સુવાચ્ય નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	ના
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

=====

જયંતભાઈ બેચરદાસ પટેલ અને ૨ અન્ય(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ અન્ય(ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અરજીકર્તા(ઓ) નં.૧, ૨, ૩ વતી શ્રી ભરત કે. દવે (૨૪૬) વતી શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટ, એડવોકેટ
અરજીકર્તા(ઓ) નં.૧, ૨, ૩ વતી શ્રી હાર્દિક બી. દવે (૬૪૧૦)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ વતી શ્રી ઝુબીન એફ. ભરડા (૧૫૯)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ, એ.પી.પી.

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ ૦૮/૦૯/૨૦૧૯

કોમન ઓરલ જજમેન્ટ

૧. આ તમામ બાબતોમાં સમાન મુદ્દો ઉદ્ભવતો હોવાથી, આ બાબતોને સાથે સાંભળવામાં આવી છે અને આ સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા તેનો નિર્ણય કરવામાં આવે છે.

૨. ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (ટૂંકમાં 'ભા.દં.સં.') ની કલમ ૪૦૭, ૪૨૦, ૪૬૫, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧, ૪૭૨, ૪૭૪, ૧૧૪ અને ૧૨૦-બી હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે જૂનાગઢ જિલ્લાના માણાવદર પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાયેલી સી.આર. નં. ૧-૪૪/૨૦૦૮ વાળી એફ.આઈ.આર. રદ કરવાની દાદ માંગતી વર્તમાન અરજી ફાઈલ કરવામાં આવી છે.

૩. ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં. ૮૪૨૪/૨૦૧૫ માંથી ટૂંકી હકીકતો નીચે મુજબ સમાવવામાં આવી છે:

૩.૧. વર્તમાન અરજદારો સામે ચાર્જશીટની કોલમ નં. ૫ માં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે કોલમ નં. ૨ માં આરોપી નં. ૧ તરીકે દર્શાવવામાં આવેલ અનિલ ઠક્કર, જે કાયદેસર રીતે બ્રોકર નથી છતાં તેને “અનિલ શર્મા” તરીકેનું પોતાનું બનાવટી નામ ધારણ કર્યું હતું અને સતીશ પ્રભુદાસ (કોલમ નં. ૨ માં આરોપી નં. ૨ તરીકે દર્શાવેલ) મારફતે તેના ટ્રાન્સપોર્ટ દ્વારા મોહમ્મદ તારિક ગુલાબ નાગોરી (કોલમ નં. ૨ માં આરોપી નં. ૩ તરીકે દર્શાવેલ) મારફતે માણાવદર સ્થિત આશિષ કોટનમાંથી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૮ થી ઓગસ્ટ, ૨૦૦૮ દરમિયાન રાજસ્થાન, હરિદ્વાર, દાલપુર વગેરે મિલોને મોકલવા માટે રૂ. ૭,૮૯,૬૮,૬૧૩/- ની કિંમતની ૬૨૮૪ કપાસની ગાંસડીઓ ખરીદી હતી પરંતુ તેમ ન કરીને ગેરકાયદેસર રીતે બિલ વગર અમદાવાદની પેઢીઓને માલ વેચી દીધો હતો અને ફરિયાદીને રૂ. ૫,૩૭,૩૬,૨૧૧/- ચૂકવ્યા હતા પરંતુ બાકીની ૧૮૯૨ ગાંસડીઓના રૂ. ૨,૫૨,૦૮,૬૯૬/- ચૂકવ્યા ન હતા અને તે રીતે ઠગાઈનો ગુનો કર્યો હતો. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે બાકીની રકમની ચુકવણી કરવા માટે અનિલ ઠક્કરે ચુકો બેંક, અમદાવાદના ખાતા નં. ૪૬૩૬ ના ચેકો ઇશ્યૂ કર્યા હતા છતાં તે ખાતું બંધ થઈ ગયેલું હતું, અને તે નામના ન હોય તેવી વ્યક્તિની બનાવટી સહી કરવામાં આવી હતી.

૩.૨. એવો પણ આક્ષેપ છે કે કોલમ નં. ૨ માં દર્શાવેલ બિપિન ત્રિભોવનદાસના ADC બેંક, અમદાવાદના ખાતાનો ઉપયોગ ચેકો મારફતે ફરિયાદીને રકમ મોકલવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.

૩.૩. એવો પણ આક્ષેપ છે કે કોલમ નં. ૨ માં દર્શાવેલ આરોપી પ્રાણલાલ મણિલાલ, જેઓ ભાગ્યોદય ગિનિંગના ચેરમેન છે અને આરોપી રમેશ કેશવલાલ, મેનેજરે ખેડૂતોના નામે ખરીદ અને વેચાણ દર્શાવવા માટે ગિનિંગ ફેક્ટરીમાંથી તેમના નામે ૯૬ બોગસ ચેકો ઇશ્યૂ કરીને આરોપી રાજેન્દ્રકુમાર રમણિકલાલ ઠક્કરને ગેરકાયદેસર રીતે બિલો ઇશ્યૂ કર્યા હતા, જોકે તે તેઓને આપવામાં આવ્યા ન હતા. તેના બદલે તે આરોપી અનિલ ઠક્કરને આપવામાં આવ્યા હતા, જેણે બદલામાં ચેકની નાની રકમો સામે શ્રોફ મારફતે હાઇ વેલ્યુ કિલચરિંગ (HVS) કરાવ્યું હતું અને ફરિયાદીના ખાતામાં જમા કરાવ્યા હતા.

૩.૪. એવો પણ આક્ષેપ છે કે કોલમ નં. ૧ માં દર્શાવેલ આરોપી નં. ૮ થી ૧૬ એ તેમની સ્પિનિંગ મિલોમાંથી દોરા વેચ્યા હતા, અને કોઈ બિલ ઇશ્યૂ કર્યા ન હતા અને તેમના દ્વારા ઇશ્યૂ કરાયેલા કોસ ચેક અનિલ ઠક્કરને મોકલવામાં આવ્યા હતા, જેથી તેની સાથે તેમનો સંબંધ છતો થાય છે.

૩.૫. એવો પણ આક્ષેપ છે કે અનિલ ઠક્કરે ગેરકાયદેસર રીતે મેળવેલી કપાસની ગાંસડીઓ વેચવા માટે આરોપી જયંતિ બેચર, ચતુર ગોવિંદ અને વિનોદ કાંતિલાલ (વર્તમાન અરજદારો) ને અડધા ટકા દલાલી પર બિલ આપ્યા વગર કપાસની ગાંસડીઓ વેચવા માટે બ્રોકર તરીકે રોક્યા હતા, પરંતુ તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે આ આરોપીઓએ કપાસની ગાંસડીઓ વેચવા માટે બિપિન ત્રિભોવનદાસ અને અન્ય પેઢીઓના બનાવટી બિલો બનાવીને ઠગાઈનો ગુનો કર્યો હતો.

૩.૬. એવો પણ આક્ષેપ છે કે આરોપી ચતુર શિંગાળા (વર્તમાન અરજદાર નં. ૩) એ મહેન્દ્ર બેચરદાસ અને ચંદ્રકાંત ચીમનલાલને બિલ વગર કપાસની ગાંસડીઓ વેચી હતી.

૩.૭. છેલ્લે, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે કોલમ ૧ અને કોલમ ૨ માં દર્શાવેલ આરોપીઓએ અંગત આર્થિક લાભ મેળવવાના હેતુથી દુષ્પ્રેરણા અને ગુનાહિત કાવતરા સાથે ફરિયાદી સાથે ઠગાઈનો ગુનો કર્યો હતો, જેના પરિણામે ચાર્જશીટ રજૂ કરવામાં આવી હતી.

૩.૮. ઉક્ત ચાર્જશીટ કાઈમ બ્રાન્ચ, જૂનાગઢના પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર દ્વારા તા. ૧૮/૨/૨૦૧૨ ના રોજ રજૂ કરવામાં આવી છે, જેને ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૮૯૩/૨૦૧૨ તરીકે નંબર આપવામાં આવ્યો છે અને કેસ ટ્રાયલ માટે પેન્ડિંગ છે. વર્તમાન અરજદારો/આરોપીઓ સામે હજુ તોહમત ફરમાવવામાં આવ્યો નથી.

૩.૯. અરજદારોને એનેક્ચર ‘A’ પર જોડેલી ઉપરોક્ત એફ.આઈ.આર. ના અનુસંધાનમાં તેમની ધરપકડ થવાની દહેશત હોવાથી, તેઓએ સેશન્સ કોર્ટ, જૂનાગઢ સમક્ષ મિસ. ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૫/૨૦૦૮ દ્વારા આગોતરા જામીન માંગતી અરજી કરી હતી, જે મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને અરજદારોને ૨૧-૧૨-૨૦૦૮ ના રોજ આગોતરા જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, અરજદારોને નિયમિત જામીન પર પણ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૧૦. અરજદારોનો એવો કેસ છે કે આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર. (એનેક્ચર ‘A’ પર) માં તેમનું નામ ન હતું અને અરજદારોના જણાવ્યા મુજબ તેમને સદર એફ.આઈ.આર. માં આક્ષેપિત ગુનાઓ સાથે કોઈ લેવાદેવા ન હતી અને આ કેસમાં તેઓને ખોટી રીતે સપડાવવામાં આવ્યા હોવાથી, તેઓએ સદર એફ.આઈ.આર. રદ કરવાની માંગણી કરતી મિસ. કિમિનલ એપ્લિકેશન નં. ૫૩૫૭/૨૦૦૯ થી ૫૩૬૦/૨૦૦૯ દાખલ કરી હતી. મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા અહેવાલ રજૂ કર્યા પછી ક્વોશિંગ માટે યોગ્ય અરજીઓ કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે તારીખ ૩/૧૦/૨૦૧૧ ના હુકમથી તે અરજીઓ પાછી ખેંચાયેલી ગણીને તેનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૩.૧૧. ઉપરોક્ત રિટ અરજીઓનો નિકાલ થયા પછી, તપાસ કરનાર અધિકારીએ ૧૮/૨/૨૦૧૨ ના રોજ લર્નડ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, માણાવદરની અદાલતમાં અરજદારો વિરૂદ્ધ પૂરક ચાર્જશીટ રજૂ કરી હતી, જેને ૨૬/૩/૨૦૧૨ ના રોજ કિમિનલ કેસ નં. ૮૨/૨૦૧૨ તરીકે નંબર આપવામાં આવ્યો હતો.

૩.૧૨. ત્યારબાદ, આ તમામ ચાર્જશીટો માણાવદર જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ કોર્ટમાંથી લર્નડ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ, જૂનાગઢ ખાતે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી છે અને તેને ૧૮૯૩/૨૦૧૨, ૧૮૯૪/૨૦૧૨, ૧૮૯૫/૨૦૧૨, ૧૮૯૬/૨૦૧૨, ૧૮૯૭/૨૦૧૨ અને ૧૮૭૧/૨૦૧૨

નંબર આપવામાં આવ્યા છે. ત્યારથી આ કેસો તોહમત ફરમાવવા અને ટ્રાયલ માટે પેલિંગ છે.

૩.૧૩. એવું જણાય છે કે ચાર્જશીટની કોલમ નં. ૧ ના આરોપી નં. ૫ થી ૧૩ એટલે કે મહેશ અંબાલાલ પટેલ દ્વારા પણ એફ.આઈ.આર. અને ચાર્જશીટ રદ કરવા માટે ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન નં. ૧૮૦૪/૨૦૧૧ અને સંલગ્ન બાબતો દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેનો વૈકલ્પિક દાદ ઉપલબ્ધ હોવાના ગ્રાઉન્ડ પર તારીખ ૨૭.૬.૨૦૧૧ ના હુકમથી નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૩.૧૪. ઉક્ત આરોપીઓ ૫ થી ૧૩ એ ઉપરોક્ત તારીખ ૨૭.૬.૨૦૧૧ ના હુકમને સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ પડકાર્યો હતો. ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૭૬/૨૦૧૫, ૧૭૭/૨૦૧૫, ૧૭૮/૨૦૧૫ અને ૧૭૯/૨૦૧૫ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૭/૧/૨૦૧૫ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, સર્વોચ્ચ અદાલતે આ કોર્ટના હુકમ અને ચારેય ચાર્જશીટોને રદ અને સેટ અસાઈડ કરીને તે તમામ અપીલો મંજૂર કરી હતી.

૪. અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે ચાર્જશીટમાં કરાયેલા આક્ષેપો અન્ય આરોપીઓ સામે છે જેમણે ફરિયાદી સાથે ચુકવણીનો સીધો વ્યવહાર કર્યો હતો અને કોલમ ૫ માં પણ પ્રાથમિક રીતે દર્શાવાયું છે કે, ખરીદ અને વેચાણની રકમનો મોટા ભાગનો હિસ્સો ફરિયાદીને ચૂકવી દેવામાં આવ્યો છે, સિવાય કે અમુક અંશતઃ ચુકવણી, જે દિવાની વિવાદ પ્રગટ કરે છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો સામે એવો આક્ષેપ છે કે તેઓ

ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચેના દલાલો છે અને તેથી, તેઓ ખરીદ કે વેચાણની ચુકવણી કરવા માટે જવાબદાર નથી. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે અરજદારોએ ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચે મધ્યસ્થી તરીકે કામ કર્યું છે. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી કે અરજદારો કોઈપણ ગુનામાં સંકળાયેલા નથી.

૫. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે જ્યાં સુધી અરજદારોનો સંબંધ છે, સમગ્ર ચાર્જશીટના કાગળો વર્તમાન અરજદારો સામે બનાવટનો ગુનો પ્રાથમિક રીતે પણ પ્રગટ કરતા નથી. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી કે ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૬૫, ૪૬૬, ૪૬૭, ૧૨૦-બી હેઠળનો ગુનો બનતો નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર. અને ચાર્જશીટના કાગળોમાં કરાયેલા અખંડિત આક્ષેપો કોઈ ગુનાનું આચરણ દર્શાવતા નથી અને તે અરજદારો સામે કોઈ કેસ બનાવતા નથી.

૬. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે એનેક્ચર ‘D’ પર જોડેલ ચાર્જશીટની કોલમ ૫ માં એફ.આઈ.આર. માં નામાંકિત આરોપી નં. ૧ થી ૩ એ જાન્યુઆરી, ૨૦૦૮ થી ઓગસ્ટ, ૨૦૦૮ વચ્ચે રૂ. ૭,૮૯,૬૮,૬૧૩/- ની કિંમતની ૬૨૭૪ કપાસની ગાંસડીઓ ખરીદવાનો ઓર્ડર આપ્યો હતો જે સંબંધિત મિલોને મોકલવામાં આવ્યો ન હતો અને અમદાવાદ ખાતે ગેરકાયદેસર રીતે વેચી દેવાયો હતો અને રૂ. ૫,૩૭,૩૬,૨૧૧/- ફરિયાદીને ચૂકવવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ ૧૮૯૨ કપાસની ગાંસડીઓના રૂ. ૨,૫૨,૦૮,૬૮૬/- ફરિયાદીને ચૂકવાયા ન હતા

અને તે રીતે તેની સાથે ઠગાઈ કરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ તે ફરિયાદી અને તે ત્રણ મુખ્ય આરોપીઓ વચ્ચેનો દિવાની વિવાદ જણાય છે. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી કે સમાન સ્થિતિ ધરાવતા અન્ય ૧૧ સહ-આરોપીઓ, જેમની સામે તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા અગાઉ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને જેમના ફોજદારી કેસો લર્નડ મેજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ, જૂનાગઢ સમક્ષ પેન્ડિંગ હતા, તે સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યા હોવાથી, સમાનતાના ધોરણે અરજદાર સામે પેન્ડિંગ ફોજદારી કાર્યવાહી રદ અને સેટ અસાઈડ થવા પાત્ર છે.

૭. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો માત્ર બ્રોકર્સ જ હોવાથી; તેઓ અમદાવાદ ખાતે પોતાનો વ્યવસાય કરે છે, અને તેઓએ કોઈ આરોપીને એવો કોઈ ચેક આપ્યો ન હતો જે કોઈ આરોપીના ખાતામાં કે પ્રોસિક્યુશનના કોઈ સાક્ષીના ખાતામાં ગયો હોય. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વેચાણ કે ખરીદીનું બિલ ક્યારેય પણ કોઈ અરજદાર-આરોપીના નામે ઇશ્યૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું કે તપાસ દરમિયાન પોલીસ દ્વારા બિલ, ચેક, પેમેન્ટ પહોંચ, ટ્રાન્સપોર્ટ ડિલિવરી ચલણની લારી પહોંચ કે મુદ્દામાલ જેવો કોઈ દસ્તાવેજ જપ્ત કરવામાં આવ્યો નથી, જે પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ સૂચવે છે કે અરજદારો માત્ર ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચેના મધ્યસ્થી જ છે અને તેઓ બ્રોકર હોવાથી, તેઓએ માત્ર અગાઉથી નક્કી કરેલી દલાલી જ મેળવી હતી. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો તેમના મૂળ અને અસલી નામે બ્રોકર અને

એજન્ટનો વ્યવસાય ચલાવી રહ્યા છે. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી છે કે પોલીસે તપાસ દરમિયાન કોઈ એક બ્રોકર પાસેથી કોઈ ચેક, બિલ કે માહિતી મેળવી નથી, જે દર્શાવે છે કે અરજદારો આક્ષેપિત ગુનાઓમાં સંકળાયેલા નથી.

૮. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરી (FSL) અહેવાલ આરોપી અનિલ રમણિકલાલ ઠક્કરની સંપ્રાપ્તતા પ્રગટ કરે છે, કારણ કે એવું જાણવા મળ્યું છે કે બિલો તેના દ્વારા બનાવટી બનાવવામાં આવ્યા હતા.

૯. એથી પણ વિશેષ, સામવાળા નં. ૨-ફરિયાદી તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઝુબિન ભાર્ગવે રજૂઆત કરી છે કે આ તબક્કે આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર. ૨૬ અને સેટ અસાઈડ ન કરી શકાય કારણ કે આમાં હકીકતના વિવાદાસ્પદ પ્રશ્નો સમાવિષ્ટ છે અને વર્તમાન અરજદારોની સંપ્રાપ્તતા સ્થાપિત કરવા માટે ટ્રાયલની કાર્યવાહીમાં અનેક સાક્ષીઓની તપાસ કરવી જરૂરી છે. તેમણે આ અદાલતનું ધ્યાન વિવિધ સાક્ષીઓના નિવેદનો તરફ દોર્યું હતું.

૧૦. સામવાળા નં. ૨-ફરિયાદીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઝુબિન ભાર્ગવે રજૂઆત કરી છે કે સહ-આરોપીના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ ચુકાદો અને હુકમ વર્તમાન અરજદારોના કેસમાં લાગુ કરી શકાય નહીં કારણ કે વર્તમાન અરજદારો અને સહ-આરોપી બંનેની ભૂમિકા તદ્દન અલગ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સર્વોચ્ચ અદાલતે ફેક્ટરી માલિકોના કેસમાં એફ.આઈ.આર. ૨૬ કરી હતી જેમને માલ વેચવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે અરજદારો કમિશન

એજન્ટ હોવા છતાં ચોરી કરેલી કપાસની ગાંસડીઓ મેળવી હતી અને કમિશન એજન્ટ તરીકે ફેક્ટરી માલિકોને વેચી દીધી હતી. તેથી, એપેક્સ કોર્ટે તેમની સામેના તોહમત અને તેમણે ભજવેલી ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખીને ચાર્જશીટ રદ કરી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વર્તમાન કેસમાં તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે વાસ્તવમાં અરજદારોએ એકબીજાની સાથે અને મુખ્ય આરોપી અનિલ રમણિકલાલ ઠક્કર સાથે મળીને વિવિધ પેઢીઓના નામે બિલો બનાવીને કપાસની ગાંસડીઓ વેચી દીધી હતી. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં તેમણે આ સંબંધમાં જિલ્લા પોલીસ વડા, જૂનાગઢ દ્વારા તૈયાર કરાયેલા તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૦ ના અહેવાલ પર નિર્ભરતા મૂકી છે, જેમાં વર્તમાન અરજદારોની સંપ્રાપ્તતા સ્થાપિત થાય છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વાસ્તવમાં ખેડૂતોના કેટલાક નિવેદનો દર્શાવે છે કે પેઢીના નામે બિલો ઇશ્યૂ કરાયા હોવા છતાં, તેમને કોઈ રકમ મળેલ નથી. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી કે કપાસની ગાંસડીઓનો સ્ટોક વાસ્તવમાં રાજસ્થાનની ફેક્ટરીઓમાં સપ્લાય કરવાનો હતો, જોકે, વર્તમાન આરોપીઓ દ્વારા તેને ડાયવર્ટ કરવામાં આવ્યો હતો અને ગુજરાતની વિવિધ પેઢીઓને વેચી દેવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે વર્તમાન કેસમાં રૂ. ૧૮,૦૦,૦૦૦/- ની કિંમતના બિલોની બનાવટ સમાવિષ્ટ છે અને તેથી, આક્ષેપિત એફ.આઇ.આર. રદ કરી શકાય નહીં. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં તેમણે રવિન્દ્ર કુમાર મધનલાલ ગોયન્કા અને અન્ય વિ.

રુમિલી રામ રાઘવ સ્પિનર્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, (૨૦૦૯) ૧૧ એસ.સી.સી. પૃષ્ઠ ૫૦ માં રિપોર્ટ થયેલા સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર નિર્ભરતા મૂકી છે.

૧૧. આ અદાલત સમક્ષ ઉપસ્થિત તપાસ કરનાર અધિકારીની સૂચના મુજબ, વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે તપાસમાં આ ગુનામાં વર્તમાન અરજદારોની સંડાવાણ બહાર આવી છે. તેમણે રજૂઆત કરી કે આરોપીઓની ભૂમિકાને માત્ર કમિશન એજન્ટ તરીકે કહી શકાય નહીં, કારણ કે એજન્ટ તરીકે કામ કરતી વખતે, તેમણે કપાસની ગાંસડીઓ વેચવામાં સક્રિય ભૂમિકા ભજવી છે, જે રાજસ્થાન, હરિદ્વાર વગેરે જગ્યાએ સપ્લાય કરવાની હતી અને અરજદારોની મિલીભગતથી અમદાવાદ તરફ ડાયવર્ટ કરવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે અરજદારો વાસ્તવમાં કેવળ કમિશન એજન્ટ તરીકે કાર્ય કરી રહ્યા ન હતા, પરંતુ તેમણે માલ વેચવામાં ભાગ લીધો હતો અને ફેક્ટરી માલિકો પાસેથી સીધી રકમ પણ લીધી હતી. તેમણે એ પણ રજૂઆત કરી કે ફેક્ટરી માલિકો કે મધ્યસ્થીના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ વર્તમાન અરજદારોના કેસને નિયંત્રિત કરશે નહીં કારણ કે તે કેસમાં, આરોપી નં. ૫ થી ૧૩ વાસ્તવમાં સ્પિનિંગ મિલોના માલિકો હોવાનું જણાયું હતું, જેમને વર્તમાન અરજદારોએ સીધી રીતે કપાસની ગાંસડીઓ વેચી હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે અમદાવાદ અને અન્ય વિસ્તારોમાં ચોરાયેલો માલ વેચવા માટે અરજદારો દ્વારા તેમની પેઢીના નામે અને અન્ય પેઢીઓના નામે વિવિધ બિલો બનાવવામાં આવ્યા હતા. તેમણે આ અંગે

સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ ઓફ પોલીસ દ્વારા તૈયાર કરાયેલા તારીખ ૧.૭.૨૦૧૦ ના અહેવાલ પર નિર્ભરતા મૂકી છે. તેમણે આ અદાલતનું ધ્યાન વિવિધ સાક્ષીઓના નિવેદનો તરફ પણ દોર્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે તમામ સાક્ષીઓના નિવેદનો વર્તમાન અરજદારોની સંપ્રાપ્તતા પ્રગટ કરે છે અને તેથી, આ તબક્કે, આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર. રદ કરી શકાય નહીં.

૧૨. સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર મેં વિચારપૂર્વક વિચારણા કરી છે. ચાર્જશીટના કાગળો પણ વંચાણે લીધા છે.

૧૩. વર્તમાન કેસમાં, તપાસ અગાઉથી પૂરી થઈ ગઈ છે અને ચાર્જશીટ દાખલ થઈ ચૂકી છે. શરૂઆતમાં, આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર. માં વર્તમાન અરજદારો-આરોપીઓના નામ ન હતા, પરંતુ જરૂરી વધુ તપાસ હાથ ધર્યા પછી પૂરક ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં વર્તમાન અરજદારોને આરોપી તરીકે આક્ષેપિત કરવામાં આવ્યા છે. પ્રાથમિક રીતે, અરજદારોએ સહ-આરોપી એટલે કે ફેક્ટરી માલિકો અથવા સ્પિનિંગ મિલોના માલિકો જેમને કથિત ચોરીની કપાસની ગાંસડીઓ વેચવામાં આવી હતી તેમના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૭૬/૨૦૧૫ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૭.૦૧.૨૦૧૫ ના ચુકાદા અને હુકમ પર પોતાની રજૂઆતો આધારિત રાખી છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે આરોપીઓની ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખીને ચાર્જશીટ રદ કરી છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે આરોપીઓની ભૂમિકા નીચે મુજબ સમાવિષ્ટ કરી છે:

“વર્તમાન અપીલકર્તાઓની ભૂમિકા આ મુજબ દર્શાવવામાં આવી છે: 'કોલમ નં. ૧ ના આરોપી નં. ૫ થી ૧૩ તેમની સ્પિનિંગ ફેક્ટરીમાંથી આ કેસના સાક્ષીઓને દોરા વેચતા હતા અને બિલ ન આપીને, આ સાક્ષીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા કોસ ચેક મુખ્ય આરોપી અનિલને ગયા છે. તેને જોતાં, મુખ્ય આરોપી અનિલ ઠક્કર સામે દુષ્પ્રેરણ પ્રગટ થાય છે.' ”

સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કરીને ચાર્જશીટ રદ કરી છે:

“અમને એવું જણાય છે કે અપીલકર્તાઓ પર મૂકવામાં આવેલા એક ફકરાના ઉપરછદ્ધા વાંચન પરથી, અપીલકર્તા સામે કોઈ કેસ બનતો નથી, કારણ કે જે દર્શાવાયું છે તે એ છે કે બિલ ન આપીને, કોસ ચેક આપવામાં આવ્યા હતા જે બદલામાં મુખ્ય આરોપી અનિલને ગયા હતા. આ કોસ ચેક અનિલ દ્વારા કેટલાક અન્ય ચેકની કથિત બનાવટ અને તેના પરિણામે કરાયેલી કથિત ઠગાઈ સાથે શક્યતઃ સાંકળી શકાય નહીં. વર્તમાન અપીલકર્તાઓ એવું કહેવામાં સાચા જણાય છે કે તેઓ માત્ર મધ્યસ્થી હતા, પરંતુ અનિલ દ્વારા કરવામાં આવેલી કથિત ઠગાઈ અને બનાવટ અંગે તેમને કોઈ જાણકારી ન હતી અને તેને તેની સાથે કોઈ લેવાદેવા ન હતી.”

આમ, અપીલકર્તાઓ તેમની સ્પિનિંગ ફેક્ટરીઓમાં કપાસની ગાંસડીઓમાંથી બનાવેલા દોરા વેચતા હતા, અને ચેકો તથા બિલોને મુખ્ય આરોપી અનિલ સાથે સાંકળી શકાતા નથી તે તથ્યના પ્રકાશમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ચાર્જશીટ રદ કરી છે. વર્તમાન અરજદારોના કેસમાં, ચાર્જશીટમાં તેમને આરોપિત કરાયેલી ભૂમિકા આ મુજબ વંચાય છે:

“આરોપી અનિલ ઠક્કર કે જેણે ઠગાઈ કરીને પ્રોસિક્યુશન પાસેથી કપાસની ગાંસડીઓ મેળવી હતી તેણે કોઈ પણ બિલ આપ્યા વગર ૧/૨

ટકા દલાલી પર કપાસની ગાંસડીઓ વેચવા માટે કોલમ નં. ૫ ના આરોપીઓ જયંતિ બેચર, ચતુર ગોવિંદ અને વિનોદ કાંતિલાલને એજન્ટ તરીકે રોક્યા હતા, જોકે, તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે આ આરોપીઓએ બિપિન ત્રિભોવનદાસ તેમજ પોતાની પેઢીઓ અને અન્ય પેઢીઓના બનાવટી બિલો બનાવીને ઠગાઈથી મેળવેલી કપાસની ગાંસડીઓ વેચી દીધી હતી.”

૧૪. આમ, વર્તમાન અરજદારોને આરોપિત કરાયેલી ભૂમિકાઓ એપેક્સ કોર્ટ સમક્ષના અપીલકર્તાઓ કરતા તદ્દન અલગ છે. ચાર્જશીટમાં અવલોકન કર્યા મુજબ, તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે અરજદારોએ પોતાની પેઢીઓ તેમજ અન્ય પેઢીઓના બનાવટી બિલો બનાવીને ફેક્ટરી માલિકોને ચોરીની કપાસની ગાંસડીઓ વેચી દીધી હતી. તેથી, એપેક્સ કોર્ટનો ચુકાદો અને હુકમ અરજદારોનો બચાવ કરી શકે નહીં.

૧૫. એફ.આઈ.આર. ના વિષયવસ્તુ તેમજ ચાર્જશીટ અને સાક્ષીઓના નિવેદનો પ્રગટ કરે છે કે આ એક વ્યાપક કૌભાંડ છે અને આરોપીઓની સંપ્રાપ્તતા સ્થાપિત કરવા માટે વિગતવાર ટ્રાયલની જરૂર છે. આ અદાલત, ફો.કા.સં. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ સમગ્ર મુદ્દાની તપાસ કરતી વખતે, વિવાદાસ્પદ પ્રશ્નો અને સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં ઉંડા ઉતરી શકે નહીં. જોકે, સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલો દ્વારા તેને અવાજ સાથે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. તપાસમાં ગુનામાં અરજદાર નં. ૧-જયંતિભાઈ બેચરદાસ પટેલની સંપ્રાપ્તતા પ્રગટ થતી નથી. જ્યાં સુધી આરોપી-જયંતિભાઈ બેચરદાસ પટેલની ભૂમિકાનો સંબંધ છે, તે માત્ર કમિશન એજન્ટ તરીકેની જ સીમિત છે અને તેણે ચોરાયેલો માલ વેચ્યો

નથી. તપાસમાં એ પણ બહાર આવ્યું છે કે તેના કેસમાં ભા.દં.સં. ની કલમ ૧૨૦-બી ના ઘટકો સંતોષાતા નથી. તપાસમાં તેના દ્વારા કોઈ બનાવટી બિલો બનાવવાનું પણ પ્રગટ થતું નથી. ફરિયાદીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઝુબિન ભાડા દ્વારા પણ ન્યાયી રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં સુધી અરજદાર નં. ૧ ની સંપ્રાપ્તતાનો સંબંધ છે, તપાસ ગુનામાં તેની ભૂમિકા દર્શાવતી નથી. અરજદાર નં. ૨-વિનોદકુમાર કાંતિલાલ પટેલની ભાગીદારીનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ ઓફ પોલીસ, જૂનાગઢના તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૦ ના અહેવાલનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે જ્યાં તપાસમાં બહાર આવ્યું છે કે તે કમિશન એજન્ટ તરીકે કામ કરતો હોવા છતાં તેણે બજારમાં કપાસની ગાંસડીઓ સીધી વેચી દીધી હતી અને તે અસર માટે વિવિધ બનાવટી બિલો પણ બનાવ્યા હતા. તૈયાર સંદર્ભ માટે, તેમાંથી કેટલાક નીચે મુજબ સમાવવામાં આવ્યા છે:

બુક નં.	બિલ નંબર	તારીખ	રકમ
૧	૧૬	૨૮/૦૪/૦૮	૪૫૨૬૯૪
૨	૬૭	૦૮/૦૬/૦૮	૫૭૭૭૦૮
૫	૨૧૧	૨૮/૦૧/૦૮	૫૨૩૬૨૧
૫	૨૪૬	૧૬/૦૩/૦૮	૫૨૦૭૫૧
૧	૫	૧૬/૦૪/૦૮	૫૩૧૬૪૦
૫	૨૦૬	૦૮/૦૧/૦૮	૪૮૧૧૮૬

બુક નં.	બિલ નંબર	તારીખ	રકમ
૫	૨૧૮	૧૬/૦૨/૦૮	૫૦૪૮૨૧
૬	૨૫૪	૧૮/૦૩/૦૮	૫૦૬૯૧૧
૧	૩	૦૭/૦૪/૦૮	૨૬૧૪૦૭
૧	૧૭	૨૮/૦૪/૦૮	૫૩૩૯૨૨
૨	૫૫	૧૮/૦૫/૦૮	૨૬૭૪૨૮
૨	૭૦	૦૯/૦૬/૦૮	૫૮૭૬૦૦
૩	૧૦૪	૨૪/૦૭/૦૮	૩૮૪૪૪૦
૫	૨૩૦	૨૮/૦૨/૦૮	૪૪૬૮૬૦
૨	૫૪	૧૬/૦૫/૦૮	૫૪૧૦૯૩
૨	૯૬	૦૫/૦૭/૦૮	૬૨૯૯૫૩
૫	૨૩૭	૧૨/૦૩/૦૮	૪૫૬૭૮૯
૩	૧૦૭	૨૭/૦૭/૦૮	૫૭૪૨૯૪
૫	૨૦૫	૧૮/૦૧/૦૮	૫૨૦૩૫૫
૫	૨૪૦	૧૩/૦૩/૦૮	૫૩૦૩૮૩
૨	૭૩	૧૬/૦૬/૦૮	૬૧૯૨૫૮
૫	૨૦૩	૧૬/૦૧/૦૮	૪૮૮૩૧૫
૫	૨૩૫	૦૧/૦૩/૦૮	૫૦૮૯૩૯
૧	૨	૦૨/૦૪/૦૮	૪૯૬૬૨૯
૧	૨૮	૦૨/૦૫/૦૮	૫૦૬૩૬૦

બુક નં.	બિલ નંબર	તારીખ	રકમ
૨	૫૬	૨૦/૦૫/૦૮	૫૨૬૨૨૫
૨	૭૬	૧૬/૦૬/૦૮	૫૫૦૬૯૬
૨	૮૪	૨૫/૦૬/૦૮	૫૮૩૪૩૪
૧	૫૦	૧૬/૦૫/૦૮	૫૫૪૫૮૪
૨	૮૨	૨૫/૦૬/૦૮	૬૨૪૬૪૦
૨	૯૨	૦૫/૦૭/૦૮	૬૪૧૭૬૭
૩	૧૧૭	૧૯/૦૮/૦૮	૬૦૩૫૦૨
૪	૧૮૮	૦૧/૦૧/૦૮	૪૫૬૬૬૮
૫	૨૦૪	૧૭/૦૧/૦૮	૪૯૧૧૮૯
૫	૨૨૫	૨૬/૦૨/૦૮	૪૮૦૫૧૩
૧	૧૦	૧૮/૦૪/૦૮	૫૦૫૭૪૫
૧	૪૭	૧૫/૦૫/૦૮	૪૮૦૨૦૮
૨	૬૪	૦૪/૦૬/૦૮	૫૬૧૭૨૬
૨	૭૭	૧૬/૦૬/૦૮	૬૧૨૧૨૦
૩	૧૨૦	૨૨/૦૮/૦૮	૬૧૦૧૭૩
૩	૧૨૮	૧૦/૦૯/૦૮	૨૯૯૯૭૨
૪	૧૫૫	૧૭/૦૧/૦૮	૨૭૬૫૩૨
૪	૧૮૦	૧૨/૦૧/૦૮	૪૮૩૩૩૧
૪	૧૯૭	૦૧/૦૧/૦૮	૪૫૬૫૫૨

બુક નં.	બિલ નંબર	તારીખ	રકમ
૧	૪	૦૭/૦૪/૦૮	૫૧૭૯૩૫
૨	૮૯	૦૧/૦૭/૦૮	૬૩૧૪૬૦
૫	૨૩૩	૨૯/૦૨/૦૮	૪૬૩૪૧૪
૧	૨૦	૨૮/૦૪/૦૮	૨૫૨૧૩૩
૨	૮૬	૨૫/૦૬/૦૮	૩૨૫૩૬૮
૩	૧૦૯	૦૩/૦૮/૦૮	૩૦૪૫૬૭
૪	૧૫૪	૦૮/૧૧/૦૮	૫૬૪૭૭૯
૧	૨૧	૨૮/૦૪/૦૮	૨૫૩૭૦૫
૨	૮૫	૨૫/૦૬/૦૮	૩૨૭૮૮૮
૩	૧૧૦	૦૩/૦૮/૦૮	૨૯૫૬૪૧

તપાસમાં પ્રાથમિક રીતે એવું પણ બહાર આવ્યું છે કે બિલો તેમના નામે તેમજ અન્ય પેઢીઓના નામે બનાવવામાં આવ્યા છે અને તેઓએ રકમો પણ મેળવી છે. અરજદાર નં. ૨ અને ૩ નો એવો કેસ છે કે તેઓને વાસ્તવમાં વેચાણના માત્ર અડધો ટકો દલાલી જ મળતી હતી, જે પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ વિશ્વાસ જગાડતો નથી કારણ કે, એવું જણાય છે કે તેઓ ખુદા બજારમાં બિલની બનાવટ કરીને કપાસની ગાંસડીઓ વેચવામાં સીધી રીતે સંકળાયેલા હતા જે મુખ્ય આરોપી અનિલ ઠક્કર દ્વારા કપટપૂર્વક મેળવવામાં આવી હતી. કપાસની ગાંસડીઓ રાજસ્થાન, હરિદ્વાર વગેરેની સ્પિનિંગ ફેક્ટરીઓને વેચવાની હતી

પરંતુ તે મુખ્ય આરોપી અનિલ ઠક્કર દ્વારા ગુજરાતના સ્થાનિક બજારમાં કપટપૂર્વક ડાયવર્ટ કરવામાં આવી હતી, જેણે બદલામાં આવો માલ વેચવા માટે અરજદારોને રોક્યા હતા. આ અદાલત ફો.કા.સં. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરી શકે નહીં. અરજદારો દ્વારા બનાવવામાં આવેલા બિલોની અસલિયત આ અદાલત ચકાસી શકે નહીં. સર્વોચ્ચ અદાલતે અલ્લાઉદ્દીન ખાન વિ. બિહાર રાજ્ય, 2019 (6) એસ.સી.સી. 107 ના કેસમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

“હાઈકોર્ટ એ જોવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે માત્ર સિવિલ સૂટ પેન્ડિંગ હોવો એ જ સામવાળા નં. ૨ અને ૩ સામે ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતાં કલમ ૩૨૩, ૩૭૯ હેઠળનો કેસ બને છે કે નહીં તે પ્રશ્નનો જવાબ નથી. ૧૫ હાઈકોર્ટ એ જોવું જોઈતું હતું કે જ્યારે તેની ફરિયાદમાં અપીલકર્તાની વિશિષ્ટ ફરિયાદ એ હતી કે સામવાળા નં. ૨ અને ૩ એ ભા.દં.સં. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચતાં કલમ ૩૨૩, ૩૭૯ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કર્યા છે, ત્યારે ચકાસવાનો પ્રશ્ન એ છે કે શું ફરિયાદમાં આ બે ગુનાઓ આચર્યાના આક્ષેપો છે કે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તેની સંજ્ઞાન લેવા માટે આરોપી સામે કોઈ પ્રાથમિક કેસ બને છે કે નહીં તે જોવા માટે, કોર્ટે માત્ર ફરિયાદમાં કરાયેલા આક્ષેપો જ જોવા જરૂરી છે. આ મહત્વના પ્રશ્ન પર હાઈકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા કોઈ તારણના અભાવે, આક્ષેપિત હુકમ કાયદાકીય રીતે ટકી શકે તેમ નથી. ૧૬ બીજી ભૂલ એ છે કે હાઈકોર્ટે ફકરા ૬ માં એવું ઠેરવ્યું હતું કે ઘટનાના મુદ્દા પર સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં વિરોધાભાસ છે. ૧૭ અમારા મતે, હાઈકોર્ટને ફોજદારી કર્યરિતી સંહિતા, 1973 (ટૂંકમાં “ફો.કા.સં.”) ની કલમ ૪૮૨ હેઠળની કાર્યવાહીના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવાની કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ન હતી કારણ કે

સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં વિરોધાભાસ અને/અથવા અસંગતતાઓ છે કે કેમ તે અનિવાર્યપણે પુરાવાના મૂલ્યાંકન સંબંધિત મુદ્દો છે અને પક્ષકારો દ્વારા સમગ્ર પુરાવા રજૂ કરવામાં આવે ત્યારે ટ્રાયલ દરમિયાન જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા તેમાં જઈ શકાય છે. તે તબક્કો આ કેસમાં આવવાનો બાકી છે.”

આમ, એપેક્સ કોર્ટે વ્યક્ત કર્યું છે કે હાઈકોર્ટને સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની કાર્યવાહીના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કરવાની કોઈ સત્તા નથી કારણ કે સાક્ષીઓના નિવેદનમાં વિરોધાભાસ અને/અથવા અસંગતતાઓ એ પુરાવાના મૂલ્યાંકન સંબંધિત મુદ્દો છે અને જ્યારે ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોવાની ફરિયાદીની ચોક્કસ રજૂઆત હોય ત્યારે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમાં જઈ શકાતું નથી.

૧૬. વર્તમાન કેસમાં તપાસ પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ આરોપી નં. ૨ અને ૩ ની સંપ્રાપ્તતા પ્રગટ કરે છે. તપાસમાં એ પણ બહાર આવ્યું છે કે આખી ઘટનાનો માસ્ટર માઈન્ડ મુખ્ય આરોપી-અનિલ રમણિકલાલ ઠક્કર, રાજસ્થાન, હરિદ્વાર વગેરેની ફેક્ટરીને સપ્લાય કરવાની હતી તે કપાસની ગાંસડીઓનો સમગ્ર સ્ટોક વેચવામાં વર્તમાન અરજદાર નં. ૨ અને ૩ ના સીધા સંપર્કમાં હતો. તપાસમાં એ પણ બહાર આવ્યું છે કે પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ રાજસ્થાન ખાતે વેચવાનો હતો તે સમગ્ર સ્ટોક અમદાવાદ ખાતે ડાયવર્ટ કરવામાં આવ્યો હતો અને અંશતઃ રકમ ચૂકવ્યા પછી બાકીની રકમ આરોપીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવી ન હતી.

૧૭. ચાર્જશીટ અને તપાસના કાગળોમાં લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપોની ઝીણવટભરી તપાસ દર્શાવે છે કે વર્તમાન કેસ કેવળ દિવાની વિવાદના ક્ષેત્રમાં

આવતો નથી. ચાર્જશીટ વાંચતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા આચરવામાં આવ્યો હોવાનો મુખ્ય આક્ષેપિત ગુનો ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૨૦ અને ૪૬૫ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર 'ઠગાઈ' નો છે.

“ઠગાઈ સદરહુ સંહિતાની કલમ ૪૧૫ માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે કે, “જે કોઈ વ્યક્તિ, કોઈ વ્યક્તિને ક્ષતિપૂર્વક છેતરીને, કપટપૂર્વક કે અપ્રામાણિકપણે તે રીતે છેતરાયેલી વ્યક્તિને કોઈ વ્યક્તિને કોઈ મિલકત સોંપવા માટે, અથવા કોઈ વ્યક્તિ કોઈ મિલકત રાખી મૂકે તે માટે સંમતિ આપવા પ્રેરે છે, અથવા તે રીતે છેતરાયેલી વ્યક્તિને એવું કોઈ કૃત્ય કરવા કે ન કરવા માટે ઈરાદાપૂર્વક પ્રેરે છે જે તેણે જો તે રીતે છેતરાઈ ન હોત તો ન કર્યું હોત કે ન કરવાનું ટાળ્યું હોત, અને જે કૃત્ય કે લોપથી તે વ્યક્તિને શરીરમાં, મનમાં, નામનામાં કે મિલકતમાં નુકસાન કે ક્ષતિ થાય છે અથવા થવાની સંભાવના છે, તે “ઠગાઈ કરે છે” તેમ કહેવાય. સ્પષ્ટીકરણ – હકીકતોને અપ્રામાણિકપણે છુપાવવી એ આ કલમના અર્થમાં છેતરપિંડી છે.”

આ કલમ માટે જરૂરી છે. –

(૧) કોઈ વ્યક્તિની છેતરપિંડી.

(૨) (a) તે વ્યક્તિને કપટપૂર્વક કે અપ્રામાણિકપણે પેરવીને

(i) કોઈ વ્યક્તિને કોઈ મિલકત સોંપવી; અથવા

(ii) કોઈ વ્યક્તિ કોઈ મિલકત રાખી મૂકે તે માટે સંમતિ આપવી; અથવા

(b) તે વ્યક્તિને એવું કોઈ કૃત્ય કરવા કે ન કરવા માટે ઈરાદાપૂર્વક પ્રેરવી જે તેણે જો તે રીતે છેતરાઈ ન હોત તો ન કર્યું હોત કે ન કરવાનું ટાળ્યું હોત, અને જે કૃત્ય કે લોપથી તે વ્યક્તિને શરીરમાં, મનમાં, નામનામાં કે મિલકતમાં નુકસાન કે ક્ષતિ થાય છે અથવા થવાની સંભાવના છે.

ચાર્જશીટમાં કરાયેલા આક્ષેપો અને આરોપીને આરોપિત કરાયેલી ભૂમિકા, પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૧૫ ના ઘટકોને સંતોષે છે.

ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૬૫ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર ગુનાના સંબંધમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે શીલા સબેસ્ટિયન વિ. આર. જવાહરાજ, 2018 (7) એસ.સી.સી. 581 ના કેસમાં, ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૬૩ અને ૪૬૪ ની જોગવાઈઓની તપાસ કરતી વખતે નીચે મુજબ ઠેરવ્યું છે:

“૧૭ આ તબક્કે, 'બનાવટ' ની વ્યાખ્યા અને આ પાસા પરના પૂર્વ-દ્રષ્ટાંતો પર નજર નાખવી સંબંધિત છે. ૪૬૩. બનાવટ: જે કોઈ જાહેર જનતાને કે કોઈ વ્યક્તિને નુકસાન કે ક્ષતિ પહોંચાડવાના, અથવા કોઈ દાવો કે હક્કને સમર્થન આપવાના, અથવા કોઈ વ્યક્તિને મિલકત છોડી દેવા માટે પ્રેરવાના, અથવા કોઈ સ્પષ્ટ કે ગર્ભિત કરારમાં પ્રવેશ કરવાના, અથવા કપટ કરવાના ઈરાદાથી કે કપટ થઈ શકે તે માટે કોઈ બનાવટી દસ્તાવેજ [અથવા બનાવટી ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ] અથવા દસ્તાવેજ [અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ] નો ભાગ બનાવે છે, તે બનાવટ કરે છે.

૧૮ આ સંદર્ભમાં કલમ ૪૬૪, ભા.દં.સં. ના વ્યાપને સમજવો પણ જરૂરી રહેશે:

૪૬૪. બનાવટી દસ્તાવેજ બનાવવો. કોઈ વ્યક્તિ બનાવટી દસ્તાવેજ કે બનાવટી ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ બનાવે છે તેમ કહેવાય— પ્રથમ. જે અપ્રામાણિકપણે કે કપટપૂર્વક— (a) કોઈ દસ્તાવેજ કે દસ્તાવેજનો ભાગ બનાવે છે, સહી કરે છે, સીલ કરે છે કે નિષ્પાદિત કરે છે; (b) કોઈ ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ કે ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડનો ભાગ બનાવે છે કે ટ્રાન્સમિટ કરે છે; (c) કોઈ ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ પર કોઈ ઇલેક્ટ્રોનિક સહી કરે છે; (d) એવા ઈરાદાથી દસ્તાવેજના નિષ્પાદન કે ઇલેક્ટ્રોનિક સહીની અસલિયત

દર્શાવતું કોઈ નિશાન બનાવે છે જેથી એવું મનાવી શકાય કે આવો દસ્તાવેજ કે દસ્તાવેજનો ભાગ, ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ કે ઇલેક્ટ્રોનિક સહી એવી વ્યક્તિ દ્વારા કે તેની સત્તાથી બનાવવામાં આવ્યા, સહી કરવામાં આવ્યા, સીલ કરવામાં આવ્યા, નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યા, ટ્રાન્સમિટ કરવામાં આવ્યા કે ચોંટાડવામાં આવ્યા હતા જેના દ્વારા કે જેની સત્તાથી તે બનાવવામાં આવ્યા નથી, સહી કરવામાં આવ્યા નથી, સીલ કરવામાં આવ્યા નથી, નિષ્પાદિત કરવામાં આવ્યા નથી કે ચોંટાડવામાં આવ્યા નથી તેવું તે જાણે છે; અથવા બીજું. જે ગેરકાયદેસર સત્તા વિના, અપ્રામાણિકપણે કે કપટપૂર્વક, રદ કરીને કે અન્ય રીતે, કોઈ દસ્તાવેજ કે ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડમાં તેના પોતે કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા ઇલેક્ટ્રોનિક સહી સાથે બનાવવામાં આવ્યા, નિષ્પાદિત કરાયા કે ચોંટાડાયા પછી તેના કોઈ ભૌતિક ભાગમાં ફેરફાર કરે છે, પછી ભલે આવી વ્યક્તિ આવા ફેરફાર સમયે હયાત હોય કે મૃત્યુ પામી હોય; અથવા ત્રીજું. જે અપ્રામાણિકપણે કે કપટપૂર્વક કોઈ વ્યક્તિ પાસે કોઈ દસ્તાવેજ કે ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ પર સહી, સીલ, નિષ્પાદન કરાવે છે કે ફેરફાર કરાવે છે અથવા કોઈ ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડ પર તેની ઇલેક્ટ્રોનિક સહી ચોંટાડે છે એ જાણીને કે આવી વ્યક્તિ અસ્થિર મગજ અથવા કેફના કારણે, અથવા તેની સામે કરાયેલી છેતરપિંડીના કારણે, દસ્તાવેજ કે ઇલેક્ટ્રોનિક રેકૉર્ડની વિગતો અથવા ફેરફારનું સ્વરૂપ જાણતી નથી. સ્પષ્ટીકરણ ૧. કોઈ માણસ દ્વારા પોતાના જ નામે કરાયેલી સહી બનાવટ ની કોટિમાં આવી શકે છે. સ્પષ્ટીકરણ ૨. કોઈ કાલ્પનિક વ્યક્તિના નામે આશયપૂર્વક એવું મનાવવાના ઇરાદાથી બનાવટી દસ્તાવેજ બનાવવો કે તે દસ્તાવેજ કોઈ વાસ્તવિક વ્યક્તિ દ્વારા બનાવવામાં આવ્યો હતો, અથવા કોઈ મૃત વ્યક્તિના નામે એવું મનાવવાના ઇરાદાથી બનાવવો કે દસ્તાવેજ તે વ્યક્તિ દ્વારા તેના આયુષ્ય દરમિયાન બનાવવામાં આવ્યો હતો, તે બનાવટ ની કોટિમાં આવી શકે છે. સ્પષ્ટીકરણ ૩. આ કલમના હેતુઓ

માટે, "ઇલેક્ટ્રોનિક સહી ચોંટાડવી" એવો શબ્દપ્રયોગ ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી એક્ટ, 2000 ની કલમ ૨ ની ઉપ-કલમ (૧) ના ખંડ (d) માં તેને સોંપાયેલ અર્થ ધરાવશે.

૧૯ ઉપરોક્ત જોગવાઈઓની ઝીણવટભરી તપાસ સ્પષ્ટ કરે છે કે, કલમ ૪૬૩ બનાવટના ગુનાને વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જ્યારે કલમ ૪૬૪, ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૬૩ હેઠળ બનાવટનો ગુનો આચરવાના હેતુથી ક્યારે બનાવટી દસ્તાવેજ બનાવવામાં આવ્યો કહેવાય તે અંગેનો જવાબ પૂરો પાડીને તેને સમર્થન આપે છે. તેથી, આપણે સુરક્ષિત રીતે અનુમાન કરી શકીએ કે કલમ ૪૬૪ બનાવટના ઘટકોમાંથી એક એટલે કે બનાવટી દસ્તાવેજ બનાવવાની વ્યાખ્યા આપે છે. વધુમાં, કલમ ૪૬૫ બનાવટનો ગુનો આચરવા બદલ શિક્ષા પૂરી પાડે છે. કલમ ૪૬૫ હેઠળ દોષસિદ્ધિ ટકાવી રાખવા માટે, પહેલાં એ સાબિત કરવું પડશે કે કલમ ૪૬૩ હેઠળ બનાવટ આચરવામાં આવી હતી, જેનો અર્થ એ થયો કે કલમ ૪૬૪ હેઠળના ઘટકો પણ સંતોષાવવા જોઈએ. તેથી જ્યાં સુધી કલમ ૪૬૩ હેઠળના ઘટકો ન સંતોષાય ત્યાં સુધી માત્ર કલમ ૪૬૪ ના ઘટકો પર ભરોસો રાખીને કલમ ૪૬૫ હેઠળ વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં, કારણ કે બનાવટનો ગુનો અધૂરો રહેશે."

૧૮. ચાર્જશીટની વિગતો દર્શાવે છે કે આરોપીઓ સામે જુદા જુદા બિલો બનાવવાના ગંભીર આક્ષેપો મૂકવામાં આવ્યા છે. મુખ્ય આરોપી અનિલ ઠક્કર દ્વારા કપટપૂર્વક મેળવેલી કપાસની ગાંસડીઓ વેચવા માટે ઉપરોક્ત બિલો બનાવવામાં આવ્યા હોવાનો આક્ષેપ છે. બિલોમાંથી એક અંગે FSL રિપોર્ટ દર્શાવે

છે કે તે અનિલ ઠક્કર દ્વારા બનાવટી બનાવવામાં આવ્યું હતું. વિવિધ સ્પિનિંગ મિલોને ગેરકાયદેસર માલ વેચવા માટે આરોપીઓ દ્વારા આવા અનેક બિલો બનાવવામાં આવ્યા છે. આમ, એવું માની શકાય નહીં કે આરોપીઓ સામે મૂકાયેલા આક્ષેપો કોઈ ગુનાહિત જવાબદારી વગરના છે, અને ભા.દં.સં. ની કલમ ૪૬૩ અને ૪૬૪ ના ઘટકો તદ્દન ગેરહાજર છે. બિલોની બનાવટ અને મૂળ ખરીદદારો પાસેથી માલ ડાયવર્ટ કરીને વેચવાના ગુનાના આક્ષેપોને ધ્યાનમાં લેતાં કપાસની ગાંસડીઓની અંશતઃ ચુકવણી મેળવવાથી ગુનો દિવાની વિવાદમાં પરિણમતો નથી. તેથી, આ અદાલત એવા સબમિશન્સ થી પ્રભાવિત નથી કે આક્ષેપો અથવા હકીકતો કેવળ દિવાની વિવાદ પ્રગટ કરે છે.

૧૮. રવિન્દ્ર કુમાર મધનલાલ ગોયન્કા અને અન્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા કરાયેલા અવલોકનોનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે, જે આ મુજબ છે:

“૧૪ ઉપરોક્ત દર્શાવેલ કેસમાં, આ કોર્ટે એવો મંતવ્ય લીધો છે કે જ્યારે ફરિયાદ કોઈ ગુનાહિત ગુનો પ્રગટ કરતી નથી, ત્યારે કલમ ૪૮૨ ફો.કા.સં. હેઠળ કાર્યવાહી રદ થવા પાત્ર છે. જોકે, વર્તમાન કેસમાં તેવી પરિસ્થિતિ નથી. એ વાતનો કોઈ અસ્વીકાર નથી કે ૮૦૦ કપાસની ગાંસડીઓ અગાઉથી રવાના કરી દેવામાં આવી હતી, પરંતુ ૧૦૦ કપાસની ગાંસડીઓ હજી રવાના કરવાની બાકી છે. અહીં અપીલકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલો બચાવ માત્ર ટ્રાયલ દરમિયાન જ રજૂ કરી શકાય અને સાબિત કરી શકાય. કલમ ૪૮૨ ફો.કા.સં. હેઠળની અરજી પર વિચારણા કરતી વખતે, બચાવ પક્ષ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી સામગ્રી જોઈ શકાતી નથી અને બચાવ સામગ્રી પર માત્ર ટ્રાયલ વખતે જ વિચાર કરી શકાય છે. કાયદાની સુસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે જ્યારે પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ

સામગ્રી ઉપલબ્ધ હોય, ત્યારે ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવાની અરજી ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. તપાસ સંસ્થાને આક્ષેપોના સમગ્ર વ્યાપમાં જવાની અને પોતાના તારણ પર પહોંચવાની સ્વતંત્રતા હોવી જોઈએ. આવી તપાસ અટકાવવી માત્ર અત્યંત વિશિષ્ટ કેસોમાં જ વ્યાજબી ઠરે. ૧૫ વર્તમાન કેસની હકીકતો પર વિચાર કરતી વખતે, અમારું સુવિચારીત મંતવ્ય છે કે વર્તમાન કેસ એવા વિશિષ્ટ કેસોમાંથી એક નથી જ્યાં કોર્ટ દ્વારા શરૂઆતમાં જ ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરી શકાય. બચાવ પક્ષનો કેસ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે પરંતુ આવા બચાવ પર પછીના તબક્કે વિચારણા થવી જરૂરી છે અને આ તબક્કે નહીં. અપીલકર્તાઓને આ અપીલમાં રજૂ કરાયેલા તમામ મુદ્દા યોગ્ય પછીના તબક્કે ઉઠાવવાની પૂરતી તક મળશે, જ્યાં આવી દલીલોનું યોગ્ય વિશ્લેષણ અને ઝીણવટભરી તપાસ થઈ શકશે અને કરી શકાશે.”

૨૦. સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે અહીં અપીલકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલો બચાવ માત્ર ટ્રાયલ દરમિયાન જ રજૂ કરી શકાય અને સાબિત કરી શકાય. ફો.કા.સં. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અરજી પર વિચાર કરતી વખતે, બચાવ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલી સામગ્રી જોઈ શકાતી નથી અને બચાવ સામગ્રી માત્ર ટ્રાયલ સમયે જ ધ્યાને લઈ શકાય. કાયદાની સુસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે જ્યારે પ્રાથમિક સામગ્રી ઉપલબ્ધ હોય, ત્યારે ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવાની અરજી ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં. વર્તમાન કેસમાં, ચાર્જશીટના કાગળો એવું સ્પષ્ટ કરતા નથી કે અરજદાર નં. ૨ અને ૩ સામે કોઈ પ્રાથમિક સામગ્રી ઉપલબ્ધ નથી, અને તે કોઈ ગુનાહિત જવાબદારી રહિત છે.

૨૧. પૂર્વગામી વિશ્લેષણ અને અવલોકનોના આધાર પર, આક્ષેપિત ચાર્જશીટો અને ફોજદારી કેસો અરજદાર નં. ૨ અને ૩ ના અનુસંધાનમાં ટકાવી રાખવામાં આવે છે. અરજદારો વિનોદકુમાર કાંતિલાલ પટેલ અને ચતુરભાઈ ગોવિંદભાઈ શિંગાળા સામે ટ્રાયલ આગળ ચાલશે. તથાપિ, જૂનાગઢ જિલ્લાના માણાવદર પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધાયેલી આક્ષેપિત એફ.આઈ.આર. C.R. નં. 1-૪૪/૨૦૦૮ તેમજ લર્નડ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, જૂનાગઢ [અને ૦૯/૦૯/૨૦૧૯ ના સુધારા હુકમ અનુસાર: વંધલી] ની અદાલત સમક્ષ પેન્ડિંગ રહેલ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૧૮૯૩/૨૦૧૨ અરજદાર નં. ૧-જયંતિભાઈ બેચરદાસ પટેલ પૂરતા આથી રદ કરવામાં આવે છે અને સેટ અસાઈડ કરવામાં આવે છે.

૨૨. વર્તમાન અરજી અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ઉક્ત મર્યાદા સુધી રૂલ એબ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

વિશેષ હુકમ

ચુકાદો લખાવ્યા પછી, અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે વિનંતી કરી છે કે અંતરિમ રાહત આઠ અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે લંબાવવામાં આવે, જેનો વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા સ્ટેટ ઓફ તેલંગાણા વિ. હબીબ અબ્દુલ્લા જુલાની અને અન્ય, એ.આઈ.આર. 2017 એસ.સી. 373 માં રિપોર્ટ થયેલા એપેક્સ કોર્ટના ચુકાદા પર નિર્ભરતા મૂકીને વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે જો ફો.કા.સં. ની કલમ

જટલ હેઠળ અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હોય, તો તપાસ કરનારી સંસ્થાને આરોપી વ્યક્તિ(ઓ) ની ધરપકડ ન કરવા માટેનો વધુ નિર્દેશ આપવો એ ફો.કા.સં. ની કલમ ૪૩૮ હેઠળનો હુકમ આપવા સમાન ગણાશે, ભલે તે ઉક્ત જોગવાઈઓની શરતોના સંતોષ વિના હોય અને તે કાયદાકીય રીતે અસ્વીકાર્ય છે.

આમ, હબીબ અબ્દુલ્લા જુલાની (સુપ્રા) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા સ્થાપિત કાયદા અનુસાર અને વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા ઉપરોક્ત વાંધાને ધ્યાનમાં રાખીને, વિનંતી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવતી નથી. તદનુસાર, અરજ આથી ફગાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ એ.એસ. સુપેહિયા)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.